

Nowości bibliograficzne

Borówka kaukaska pomocna w hiperlipidemii

Kianbakht S., Abasi B., Dabaghian F.H.: Improved lipid profile in hyperlipidemic patients taking Vaccinium arctostaphylos fruit hydroalcoholic extract: A randomized double-blind placebo controlled clinical trial. Phytother. Res. 2014, 28, 432-436.

Borówka kaukaska (*Vaccinium arctostaphylos* L.) stosowana jest w irańskiej medycynie ludowej jako lek przeciwcukrzycowy i obniżający ciśnienie tętnicze krwi. Ze względu na dużą zawartość antocyjanin postanowiono przebadać jej kliniczną skuteczność w leczeniu hiperlipidemii.

W badaniach użyto ekstraktu etanolowego (70%) z owoców borówki kaukaskiej, zawierającego 8,7 mg antocyjanin w 1 g produktu. Badaniami randomizowanymi, z podwójnie ślepą próbą i kontrolowanymi klinicznie, objęto grupę 80 pacjentów w wieku 20-60 lat z poziomem cholesterolu całkowitego w surowicy krwi powyżej 350 mg/dl. Połowie pacjentów podawano przez 2 mies. ekstrakt etanolowy z borówki kaukaskiej w postaci 350 mg tabletek 3 razy dziennie, druga połowa stanowiła kontrolę.

Po przeprowadzeniu terapii stwierdzono, że u pacjentów z hiperlipidemią poziom cholesterolu całkowitego, triglicerydów i frakcji cholesterolu LDL w surowicy krwi obniżył się odpowiednio o 27,6, 19,2 i 26,3%, przy równoczesnym wzroście frakcji cholesterolu HDL o 37,5% w porównaniu do pacjentów grupy kontrolnej. Nie zaobserwowano przy tym żadnych objawów ubocznych w trakcie leczenia omawianym preparatem. Na tej podstawie autorzy sądzą, że ekstrakt etanolowy z borówki kaukaskiej może znaleźć szersze zastosowanie do krótkoterminowego leczenia hiperlipidemii.

Różeniec górski w zaburzeniach depresyjnych

Mao J.J., Xie S.X., Zee J. i wsp.: Rhodiola rosea versus sertraline for major depressive disorder: A randomized placebo-controlled trial. Phytomed. 2015, 22, 394-399.

Badania na zwierzętach doświadczalnych wykazały, że ekstrakty z różenia górskiego stymulują wytwarzanie w mózgu amin biogennych i β -endorfin, co sugeruje ich działanie przeciwdepresyjne. Skłoniło to autorów do porównania działania standaryzowanego ekstraktu z różenia jako preparatu przeciwdepresyjnego u pacjentów z wyraźnie zaznaczonymi zaburzeniami charakterystycznymi dla tej choroby. Jako leku referencyjnego użyto sertraliny.

W badaniach uwzględniono 57 pacjentów powyżej 18. roku życia, których podzielono na drodze randomizacji na 3 grupy: badaną, otrzymującą 340 mg ekstraktu z różenia górskiego dziennie (20 osób), kontrolną, otrzymującą 50 mg sertraliny dziennie (19 osób) i placebo (18 osób). Badania kontrolowane klinicznie prowadzono przez 12 tyg., oceniając u pacjentów z łagodnymi zaburzeniami depresyjnymi, na początku i po ich zakończeniu, zmiany chorobowe za pomocą specjalnych testów (HAM-D, CGI/C i BDI). Na ich podstawie stwierdzono, że ekstrakt z różenia górskiego odznaczał się nieznacznie mniejszą aktywnością przeciwdepresyjną (o ok. 10%) w porównaniu do sertraliny. Jednak wykazywał on jednocześnie mniej objawów ubocznych (ok. 30%) w porównaniu do sertraliny (ponad 62%). Stwarza to możliwości stosowania ekstraktu z *Rhodiola rosea* z mniejszym ryzykiem wystąpienia działań niepożądanych i korzystnymi efektami leczniczymi u osób z łagodnymi zaburzeniami depresyjnymi.

Pomarańcza olbrzymia leczy drogi oddechowe

Jiang K., Song Q., Wang L. i wsp.: Antitussive, expectorant and anti-inflammatory activities of different extracts from Exocarpium Citri grandis. J. Ethnopharmacol. 2014, 156, 97-101.

Naowocnia pomarańczy olbrzymiej (*Citrus aurantium* L. var. *grandis*), rosnącej w Chinach, od stuleci stosowana jest w medycynie ludowej jako lek przeciwkaszlowy, wykrztuśny i przeciwzapalny. Autorzy

postawili sobie za cel sprawdzenie, które rozpuszczalniki pozwalają na uzyskanie ekstraktów o najkorzystniejszym działaniu tego surowca.

W badaniach na myszach użyto ekstrakty z naowocni pomarańczy olbrzymiej otrzymane za pomocą wody oraz 50, 70 i 90% etanolu. Jako substancje porównawcze zastosowano pentoksywerynę, chlorek amonu i deksametazon. Liofilizowane ekstrakty podawano zwierzętom sondą do żołądka, a następnie określano ich działanie przeciwkaszlowe, wykrztuśne i przeciwzapalne. Ekstrakty podawano zwierzętom w następujących dawkach: wodny – 1000 mg/kg, etanolowy 50% – 570 mg/kg, etanolowy 70% – 250, 500 i 1000 mg/kg i etanolowy 90% – 500 mg/kg. Pentoksywerynę podawano w dawce 50 mg/kg, chlorek amonu w dawce 1000 mg/kg, a deksametazon w dawce 5 mg/kg.

Badania wykazały, że najsilniejszym działaniem przeciwkaszlowym odznaczał się ekstrakt etanolowy 70% w dawce 1000 mg/kg (zahamowanie kaszlu w 43,5%; pentoksyweryna – 24,8%). Najsilniejsze działanie wykrztuśne przejawiał również ekstrakt etanolowy 70% (wzrost usuwania wydzieliny – 116,7%; chlorek amonu – 66,7%). Działanie przeciwzapalne także było najsilniejsze w obecności ekstraktu etanolowego 70% w dawce 1000 mg/kg (zahamowanie stanu zapalnego – 73,7%; deksametazon – 43,2%).

Przeprowadzone badania wskazują, że liofilizowany ekstrakt z naowocni pomarańczy olbrzymiej otrzymany za pomocą 70% etanolu odznacza się wysoką aktywnością przeciwkaszlową, wykrztuśną i przeciwzapalną, lepszą od leków standardowych. Stwarza to możliwość wykorzystania tego ekstraktu w praktyce lekarskiej.

*Wybór i opracowanie
Prof. dr hab. Bogdan Kędzia*